

Stijgende lijn in kwaliteit van mais,

Maiskwaliteit was

Krapte aan ruwvoer daagt maistelers uit om de opbrengst te verhogen. Nu de gebruiksnormen een optimale bemesting bemoeilijken, is het de uitdaging om ziekten en uitputting van de grond te voorkomen. Vakmanschap maakt meer dan ooit het verschil in opbrengst.

tekst **Tijmen van Zessen** kaders **Jorieke van Cappellen**

De kwaliteit van snijmais was nog nooit zo goed als het afgelopen jaar. De kuiluitslagen van BLGG-AgroXpertus laten een duidelijke trend zien in de voederwaarde van mais. 'Met name via veredeling is de kwaliteit van mais de afgelopen tien jaar duidelijk verbeterd. Je ziet wel jaareffecten door verschil in weersomstandigheden, maar de trend is duidelijk', vertelt Gerard Abbink, productmanager veehouderij bij BLGG-AgroXpertus.

De opbrengst van de mais lag vorig jaar juist wat lager dan normaal. Volgens Abbink speelt die lagere opbrengst ook een rol bij de goede kwaliteit van mais. 'Ondanks de lage opbrengst is er in de meeste maisplanten toch een goede kolfaanzetting geweest. De maiskuilen bevatten dus relatief meer zetmeel ten opzichte van de totale massa. De voederwaarde is als het ware meer geconcentreerd', legt Abbink uit.

Die goede kolfzetting was het gevolg van een optimale benutting van de warmte tijdens de zomer van 2013. Er zat door het koude voorjaar nog relatief veel vocht in de bodem. Dit vocht was – inclusief de erin opgeloste mineralen – zeer bruikbaar tijdens de warme weken van de kolfzetting.

Aanvankelijk leek de kwaliteit van mais juist lager uit te vallen. De vroege resultaten lieten lagere zetmeelgehalten zien, mogelijk als gevolg van de kortere periode tussen afrijping en oogst door het late seizoen. Abbink: 'De latere oogsten hebben meer tijd van afrijpen gehad en zo de gemiddelde gehalten verhoogd.'

Twintig ton per hectare

De maisrassen waaruit telers kunnen kiezen, worden steeds beter. De genetische aanleg stijgt voor wat betreft de voederwaarde jaarlijks ongeveer één procent, vertelt Jos Groot Koerkamp namens veredelaar Limagrain. Hij schat in dat de voederwaardestijging die BLGG rapporteerde voor 75 procent te

in opbrengst valt nog veel te halen

nog nooit zo goed

danken is aan betere genetica. 'De vraag naar rassen met een hoge opbrengst en kwaliteit neemt toe. In theorie zijn inmiddels opbrengsten van twintig ton mais per hectare mogelijk, maar in de praktijk is vijftien ton het meest gangbaar.'

Volgens Groot Koerkamp valt er nog een wereld te winnen als het gaat om opbrengst. Maar de gebruiksnormen voor dierlijke mest zijn voor steeds meer telers een knelpunt, dat niet eenvoudig is op te lossen. 'Voor een goede maisoogst moet je grofweg 200 kilo stikstof, 100 kilo fosfaat en 300 kilo kali per hectare toedienen. De strengste gebruiksnorm in Nederland ligt op 55 kilogram fosfaat per hectare. Dan weet je dus dat een deel van de behoefte uit de bodemvoorraad moet komen. Op dit moment ondervangen veehouders dit door te schuiven met de bemesting, maar met een verdere verlaging van de normen wordt dat steeds lastiger.'

Groot Koerkamp is positief over de mogelijkheid om flexibele normen te hanteren als veehouders via de Kringloopwijzer aantonen efficiënt te werken. 'Dan zou je in zijn totaliteit meer mogen bemesten en voorkom je het uitmergelen van de grond.' Een belangrijk neveneffect is dat daarmee de ziektedruk in mais niet verder toeneemt. 'Bij een lage bodemvruchtbaarheid is de ziektedruk hoog omdat de plant minder weerstand heeft tegen ziekten en plagen. Dat kun je oplossen met gewasbeschermingsmiddelen of door te kiezen voor rassen met een hoge resistentie tegen bijvoorbeeld bladvlekkenziekte. Maar het ligt meer voor de hand om de teeltomstandigheden in de bodem – denk aan pH en organische stof – naar een hoger plan te tillen.'

Sluipende vooruitgang

Het verhogen van de ruwvoeropbrengst binnen de geldende gebruiksnormen voor mest is steeds vaker onderwerp van gesprek. De mogelijkheden om de teelt van mais te professionaliseren zijn in elk geval nog lang niet uitgeput, stelt Koos Verloop, onderzoeker bij Wageningen UR. Hij ziet de sleutel in het toepassen van vruchtwisseling. Op die manier is het mogelijk om meststoffen in de bodem vast te houden. 'Ik ben er zwaar van overtuigd dat vruchtwisseling effect heeft, met name op de lichtere zandgronden. De structuur van de bodem blijft beter en fosfaat komt beter beschikbaar. Op droge zandgronden kan de gewasopbrengst zeker twee ton stijgen; van gemiddeld 15 ton droge stof per hectare naar 17 ton droge stof per hectare.' Gras is op rundveebedrijven het meest voor de hand liggende gewas bij vruchtwisseling.

Het zaaien van een vanggewas heeft op het eerste oog weinig effect. Maar als het gewas zich goed ont-

De Nederlandse Kringloopwijzer in het kort

Het huidige milieubeleid in Nederland bestaat uit een aantal generieke normen. Deze zijn gebaseerd op veronderstelde gemiddelde prestaties. Zo zijn er vastgestelde gebruiksnormen voor gras- en bouwland.

Om in te spelen op de vraag van de veehouder naar ontwikkelingsruimte is het rekeninstrument de Kringloop-

wijzer ontwikkeld. De Kringloopwijzer brengt voor een specifiek bedrijf eenvoudig de mineralenkringlopen in beeld. Uit de kringlopen volgen dan weer kringloopcores als excreties van stikstof en fosfaat, overschotten van stikstof en fosfaat, mineralenbenuttingen en ammoniakemissie.

Met dit instrument kunnen milieupres-

taties vergeleken worden met een 'toegestane norm' en kunnen ondernemers afgerekend worden op de werkelijke milieuprestaties.

Op deze manier wordt het management van de Nederlandse veehouderij gestimuleerd om meststoffen en voer beter te benutten.

Bron: www.mijnkringloopwijzer.nl

wikkelt, geeft het volgens Verloop toch een impuls aan de bodem: 'Ik zie het als een sluipende vooruitgang. Het stimuleert de bodemvruchtbaarheid door een geleidelijke opbouw van organische stof.'

Naast vruchtwisseling ziet Verloop het toepassen van rijenbemesting als een belangrijke maatregel om de opbrengst van maïs te stimuleren. 'Het is hoog tijd om dat serieus op te pakken. Niet elke loonwerker is erop ingesteld, maar dat is ook een kwestie van voldoende vraag vanuit de veehouder. Als je minder mest mag gebruiken, is het logisch om de mest direct bij de plant neer te leggen.'

Tegendraads bemesten

De meest eenvoudige maatregel om de maïsteelt te professionaliseren, is het op peil brengen van de pH. Op meer dan de helft van de maïsgronden is de zuurtegraad te laag. Het uitvoeren van een reparatiebekalking biedt dan al veel soelaas.

'Vroeger was het goedkoper om voer te kopen dan om te investeren in de eigen teelt. Maar met de stijgende prijzen voor ruwvoer zal dat veranderen. Investeren in teelt betalen zich dan eerder terug', verwacht Verloop. Met een erken-

ning van de Kringloopwijzer zou dit kantelpunt nog verder opschuiven.

Gerard Abbink deelt de analyse van Verloop: 'Het belang van bekalking benadruk ik al langer, net als het laten analyseren van de gehalten in mest. Het is makkelijk uitvoerbaar en het gebeurt toch nog te weinig.'

Maar Abbink werpt wel een nieuw licht op de afwegingen die telers maken bij hun bemesting. Hij is er een voorstander van om opbrengstgericht te bemesten. In de praktijk betekent dat veelal om niet te corrigeren op fosfaat en kalirijke percelen, want het zijn vaak juist deze gronden waar maïs in staat is om hoge opbrengsten te halen. Abbink: 'Zie het maar als koeien voeren. Een koe van veertig kilo melk geef je ook meer krachtvoer dan een koe van twintig kilo melk. Zorg in elk geval dat je de onttrekking door het gewas aanvult en het productiepotentieel van deze percelen in stand houdt. Daarom is ook de drijfmest-analyse van belang. Vijftig kuub drijfmest met 1,4 of 1,8 kilo fosfaat bijvoorbeeld maakt veel verschil.' Abbink vindt het verstandig om juist de goede percelen meer te bemesten als een teler onder druk van de mestnormen een deel van het areaal niet volledig kan bemesten. |

Risico op ritnaalden inschatten

Afgelopen voorjaar leek het verbod op het coaten van maïszaad een spaak in de wielen van de Nederlandse en Belgische maïsteelt te gaan steken. Vanaf 2014 is het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen op basis van drie neonicotinoïden verboden. Dat betekent dat coating van maïszaad met middelen als Gaucho, Poncho en Cruiser niet langer mag. Volgens Jaap van Wenum, specialist bij LTO op het gebied van gewasbescherming, kan hierdoor significante schade ontstaan door ritnaalden (koperwormen) in ongeveer tien procent van het

totale areaal. 'Er zijn middelen die de verboden stoffen niet bevatten, maar die wel zijn toegelaten in Frankrijk en Oost-Europa. Volgens Europese regelgeving zijn ze daarmee ook toegestaan in Nederland en Vlaanderen', legt Van Wenum uit. Het gaat om het middel Sonido van Bayer en Force van Syngenta.

De LTO-specialist adviseert om eerst na te gaan hoe groot het risico op ritnaalden is. 'In continueelt zijn er bijvoorbeeld nauwelijks ritnaalden.'

Door ritnaalden aangetaste maïs

